

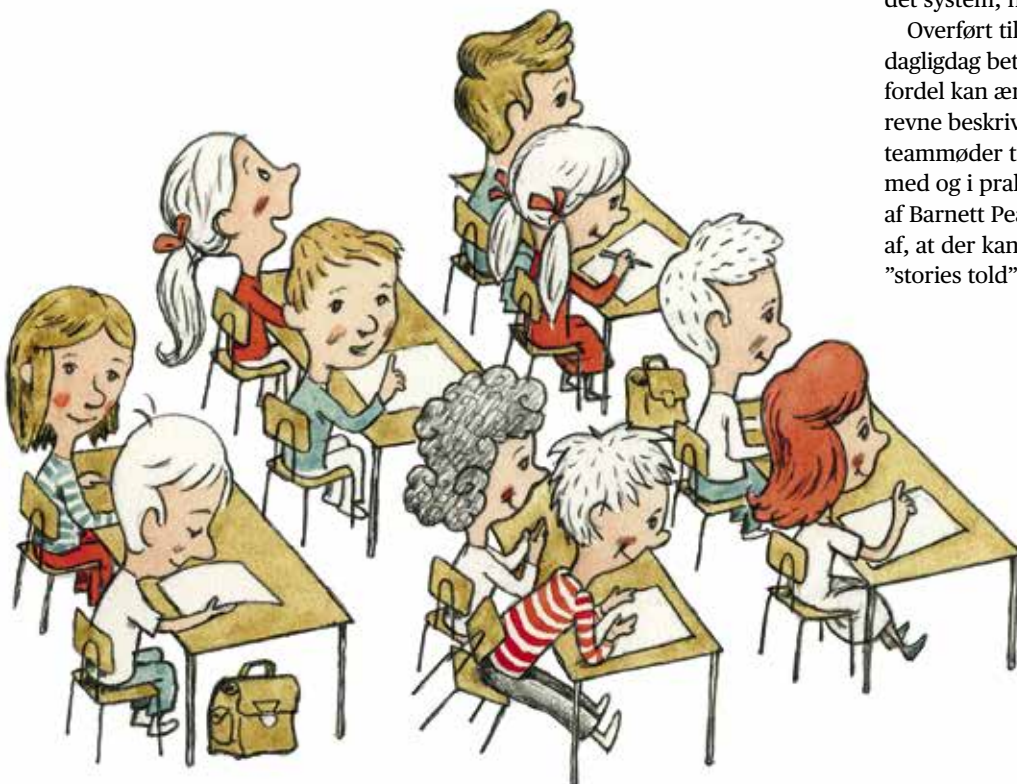
DET SKAL VÆRE AUTENTISK, HVIS DET SKAL VIRKE

Af Louise Juul • Illustration: Otto Dickmeiss

OPKVALIFICERING AF LÆRERNES OG PÆDAGOGERNES KOMPETENCER BØR FOREGÅ UDE I KLASSEVÆRELSENE. DET ER HER, VI KAN SE OG FORSTÅ TINGENE I DERES RETTE SAMMENHÆNG. OG KUN HER VI KAN LAVE REEL PRAKSISUDVIKLING OG UDVIKLE LÆRINGSMILJØET, MENER KONSULENT.

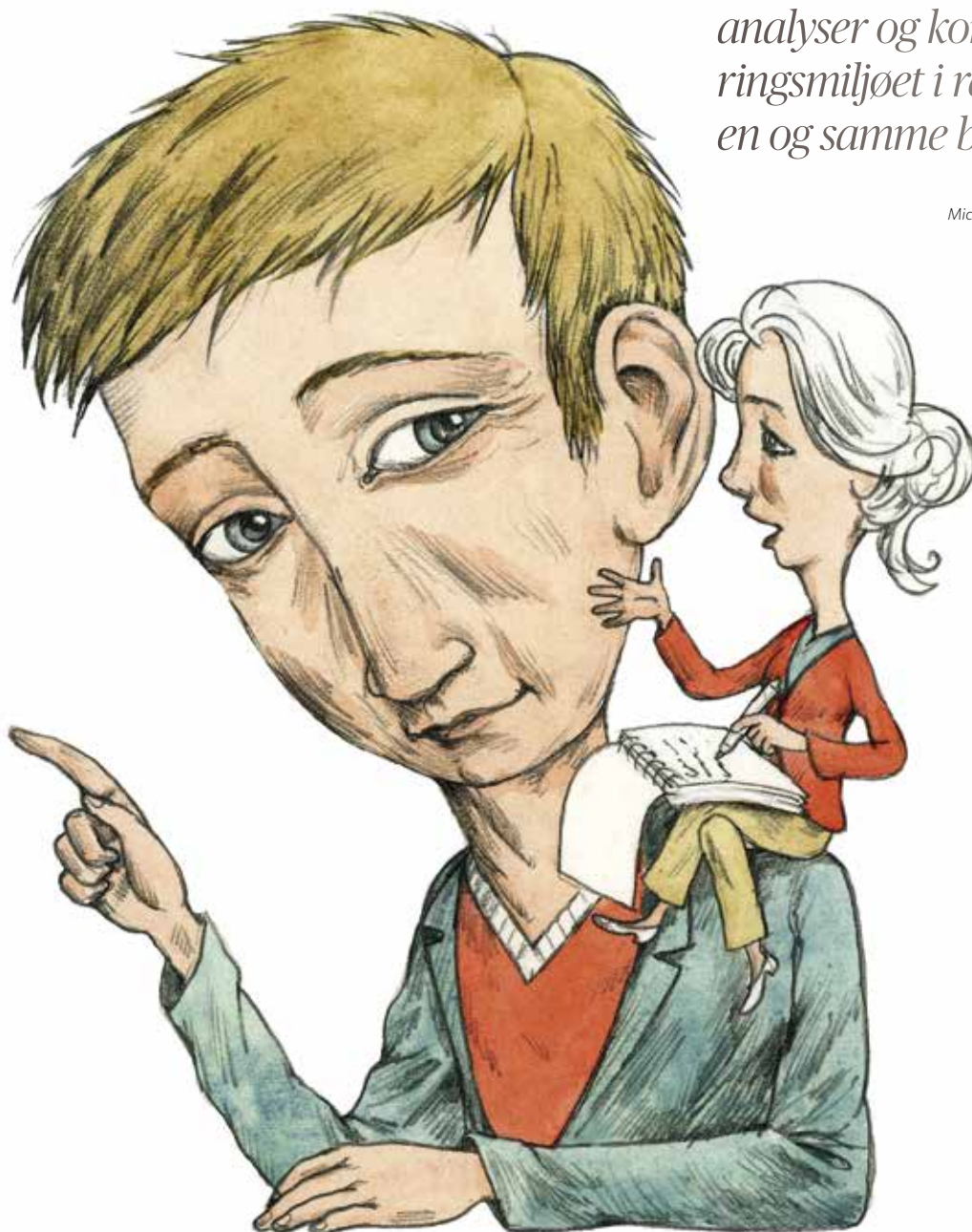
→ Ligesom de fleste andre faggrupper, bliver lærere og pædagoger ofte sendt på kurser, når virkeligheden forandrer sig, og den vante måde at gøre tingene på ikke virker helt så godt længere. Teoretisk viden formidlet i et kursuslokale kan have sin berettigelse, men det er min erfaring fra flere konsulentopgaver i folkeskolen, at hvis man virkelig vil forstå et fænomen, så bør vi ikke fjerne fænomenet fra dets naturlige sammenhæng, men studere det i den kontekst og det system, hvori det optræder.

Overført til skoleverdenens dagligdag betyder det, at vi med fordel kan ændre fokus fra løsevne beskrivelser af praksis på teammøder til at arbejde direkte med og i praksis. Jeg er inspireret af Barnett Pearce's konstateringer af, at der kan være stor forskel på "stories told" og "stories lived".

” Autentiske observationer er fantastiske, fordi de giver mulighed for at lave analyser og korrektioner af læringsmiljøet i realtid i næsten en og samme bevægelse

Michael Blom, Afdelingsleder Indskolingen/SFO
Katrinebjergskolen, Århus Kommune.

Med andre ord skal vi væk fra den abstraherede måde at opleve og tale om virkeligheden på, for det vi primært bliver kloge på ved den metode, er vores egen fortælling om fx en elevs adfærd og hverken eleven selv eller vores egen tilgang til eleven.

AO tilgangen

Jeg har selv sammen med både ledere, lærere og pædagoger stået ude i klasseværelset og har udviklet en tilgang og en metode til at skabe reel praksisudvikling som virker. Metoden er i vid udstrækning systemisk og inspireret af bl.a.

Nordahls LP model og Coopers Effektiv professionsudviklingsmodel.

Og tilgangen? Den kalder jeg AO tilgangen. Autentisk Observatørtilgang. Den består meget kort fortalt af følgende 3 anbefalinger:

LEDELSE AF OBSERVATØRROLLEN

En central ledelsesmæssig opgave er at sammensætte, udvikle og organisere observatørfunktionen, så man bl.a. sikrer muligheden for at lærere og pædagoger nemt kan trække hinanden ind i læringsrummet. Det er selvsagt en fordel, hvis lederne selv behersker eller tilegner sig den systemiske metode, så de også er i stand til at støtte deres medarbejdere i anvendelsen af den.

Det er vigtigt at insistere på observatørbegrebet, for der er ikke tale om klassisk supervision, hvor man beder en kollega om at give feedback på en bestemt undervisningsform.

Observatøren skal have frie hænder og et 'fremmed', åbent blik på det, der foregår. Som en antropolog, der tilstræber en objektiv og nøgtern beskrivelse af en kultur - primært med et undersøgende og ikke et fortolkende udgangspunkt.

1. Find de blinde pletter

Idéen med at bruge en observatør er, at blive bevidst om de blinde pletter, man selv har. Et godt råd er IKKE at aftale på forhånd, hvad der skal observeres, men netop give observatøren mulighed for at få øje på det, man ikke selv kan se.

Man kan med fordel gennemgå Thomas Nordahls opførelse over de væsentligste kontekstuelle forhold man skal holde sig for øje, ligesom det i visse situationer kan være en fordel, at observatøren har en anden faglighed end en selv - det være sig læreren, der inviterer pædagogen eller psykologen ind, når forståelsen af en elevs reaktioner fordrer stor psykologisk eller pædagogisk/specialpædagogisk indsigt. Eller pædagogen, der omvendt inviterer læreren ind til observation af varetagelsen af fx de understøttende undervisningstimer.

2. Skab sammenhæng mellem krav og kompetencer

For at kunne lave analysen skal man kunne se sammenhængen mellem de krav, der bliver stillet og de kompetencer, eleverne forudsættes at have for at kunne leve op til kravene. Det kræver en meget deltaljeret observation. Fx at registrere, at en instruktion bliver givet mundtlig, siddende bag katederet, at den består af hele 4 underpunkter, der bliver udtalt monotont og uden ophold. Sådant en instruktion stiller bl.a. krav til elevernes hukommelse, opmærksomhed og sekventiel forståelse i et helt andet omfang, end en visuel instruktion på tavlen gør.

Hav så vidt muligt et videokamera med i lokalet som ekstra 'vidne'. Det giver den fordel, at man efterfølgende kan spole frem og tilbage og se de forskellige situationer med flere briller.

3. Deltag aktivt

Med til observatørens undersøgende tilgang hører modet til at eksperimentere og blande sig i undervisningens her-og-nu ved fx at skrive lærerens mundtlige instruktion op på tavlen eller flytte en elev, der sidder bagest i klassen frem i forreste række. På den måde bliver observatøren til en antropologisk medskabende af læringsmiljøet. Den vigtigste fordel ved denne måde at arbejde på er, at disse praksis-eksperimenter giver meget konkrete billeder på hvad der er reelt virksomt i forhold til den problematik der arbejdes med. En anden fordel, som heller ikke skal overses, er at læringen finder sted mens kerneopgaven udføres, frem for at kræve ekstra tidsmæssige ressourcer til deltagelse i supervision eller anden refleksion over praksis. ☉

Louise Juul er cand.psych.aut og har som konsulent i mange år arbejdet med skoleudvikling - herunder læreres og pædagogers praksisfællesskaber. Den autentiske observatørtilgang har hun udviklet sammen med cand.psych.aut Anne-Mette Holløse Knudsen.